

TLAČOVÁ SPRÁVA

10. jún 2024

Vyšla rozsiahla publikácia o filmovej kultúre a propagande Slovenského štátu

Publikácia *Máme svoj film!* s podtitulom *Slovenská filmová kultúra a propaganda 1939 – 1945* je výsledkom viac ako desaťročnej výskumnej práce filmovej historičky Petry Hanákovej. Ide o prvú vyčerpávajúcu monografiu tohto obdobia, s krátkymi exkurzami do rokov pred i po vojne. Text publikácie bohato ilustrujú dobové fotografie a dopĺňajú vzácne archívne dokumenty. Kniha je už v predaji, oficiálny krst bude mať na 30. medzinárodnom filmovom festivale Art Film v Košiciach, ktorý sa uskutoční v termíne od 21. do 28. júna.

Publikácia *Máme svoj film!* podáva obraz filmovej kultúry vojnových čias. Autorka Petra Hanáková ju nepísala chronologicky, jej kniha vznikla ako súbor štúdií na konkrétne, čiastkové témy, ktoré spracovala do výslednej monografie. „*Koncipovanie knihy na základe prípadových štúdií svedčí na jednej strane o procesuálnom, časozbernom vzniku práce, no tiež o progresívnom stave poznania, ktoré sa spúšťaním výskumných sond prehlbovalo a vyjasňovalo,*“ hovorí Hanáková v úvode publikácie. Podľa nej „*navyššie ide o obdobie, ktoré neumožňuje plnohodnotné či definitívne 'zmapovanie terénu'. O období Slovenského štátu a jeho filmovej kultúre sa nedá písať od 'A po Z', sledovať ho presne od 14. marca 1939 až do konca vojny. Mnohé okolnosti aj v oblasti filmu vývoj predchádzali, diali sa teda už počas autonómie, alebo ešte po vojne doznievali. Niektoré situácie, mená, problémy, filmy sú známe, archívne odkryté a plnohodnotne rekonštruovateľné. Iné prakticky nedohľadateľné – nateraz alebo len zatiaľ nepoznateľné. Ďalšie je zase možné len tušiť a vyhodnocovať, ak nie vyslovene fabulovať, len čisto hypoteticky.*“

Kniha pozostáva z pätnástich kapitol, v ktorých Hanáková skúma filmovú kultúru z rôznych perspektív, vybrané kapitoly obsahujú aj cenné prílohy v podobe rôznych dokumentov. Úvodná kapitola je venovaná kinematografii Slovenského štátu a vychádza z Hanákovej monografie o Paľovi Bielikovi, na záver sa autorka venuje povojnovým previerkam filmárov. V samostatných kapitolách ďalej publikuje profil generálneho manažéra monopolnej filmovej spoločnosti Nástup Pavla Čambalu alebo filmového režiséra a redaktorka Ivana J. Kovačeviča, ďalej približuje dlhometrážny Kovačevičov armádny opus *Od Tatier po Azovské more* (1942) či na inom mieste rozoberá genézu nedokončeného projektu *Hanka sa vydáva* (1944). Skúma tiež protičeskú agendu slovenského filmu, katolícku cenzúru, sovietske filmy v Povstaní či distribučnú politiku importovaných filmov, ktorú v knihe reprezentuje kapitola o nemeckom filme v slovenských kinách.

Publikácia *Máme svoj film!* je prvou samostatnou monografiou venovanou filmovej kultúre v rokoch 1939 – 1945, s krátkymi exkurzami do rokov pred týmto vročením (1938) i po ňom (1945 – 1948). „*Hoci viaceri autorov sa tomuto obdobiu už v minulosti venovali, išlo o práce tesnejšie naviazané na filmový materiál – na samotné filmy a ich tvorcov, teda práce užšie filmologické. Zameranie mojej knihy je kontextuálnejšie, jej perspektíva je širšia i hlbšia zároveň, skôr kulturologická. I preto bude reč vyslovene o 'filmovej kultúre' či o kinematografii v najširšom zmysle slova,*“ hovorí Hanáková. Metodologicky kniha vyhodnocuje impulzy novej filmovej histórie či kritickéj historiografie. Film skúma v širšom kultúrnom a recepčnom rámci. Preto sa nevenuje len filmom a ich tvorcom, ale aj inštitucionálnemu zázemiu filmu, propagande a cenzúre, skladbe a podmienkam kinoprojekcie, diváctvu či marketingovým politikám. Kniha odpovedá na otázky: čím všetkým bola slovenská kinematografia v období Slovenského štátu, o čo v tomto období prišla a čo získala, ale aj akú úlohu v

Vyšla rozsiahla publikácia o filmovej kultúre a propagande Slovenského štátu

širšom kontexte vtedajšej kultúry zohrávala, koho záujmy reprezentovala, čomu pomáhala i škodila a kto pomáhal či škodil jej, vďaka čomu môže byť zaujímavá nielen pre odbornú verejnosť, ale aj pre laických čitateľov.

Publikáciu *Máme svoj film!* s podtitulom *Slovenská filmová kultúra a propaganda 1939 – 1945* vydal Slovenský filmový ústav, vyšla na 423 stranách. V publikácii je množstvo dobových fotografií a archívnych materiálov a má bohatý poznámkový aparát. Hanáková využívala rôznorodé zdroje, zväčša unikátne, ktoré pochádzajú zo štátnych, regionálnych alebo iných špecializovaných archívov, múzeí či knižníc. Publikáciu si je možné zakúpiť za 39,90 eur v predajni a na e-shope SFÚ Klapka.sk a vo vybraných kníhkupectvách. Krst publikácie sa uskutoční na MFF Art Film v Košiciach v nedeľu 23. júna o 14.30 hod. Súčasťou prezentácie knihy bude aj projekcia troch filmov zo sledovaného obdobia, a to *Trvalé svetlá* (1940) Ivana J. Kovačeviča, *V bielom raji* (1943) Eugena Mateičku a *Na ostrove kormoránov* (1944/1946) Paľa Bielika.

Publikácia *Máme svoj film!* na [e-shope Klapka.sk](http://e-shope.klapka.sk).

Vydanie publikácie finančne podporil [Audiovizuálny fond](#).

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk